

22 באוקטובר 2018

לכבוד
בנק יהב בע"מ

הנדון: הערכה האקטוארית להתחייבויות בגין זכויות עובדים לתאריך 30/09/2018

הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי בנק יהב בע"מ (להלן: "בנק") להעריך את ההתחייבויות של הבנק בגין זכויות עובדים ליום 30 בספטמבר 2018, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של מפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה זו ולעבודות שאינן קשורות לעניין חוות דעת זו, המבוצעות על ידי KPMG מול גורמים אחרים בבנק, אין לי כל קשרים עסקיים עם בנק יהב, חברות קשורות לבנק, בעל עניין בבנק או כל גורם אחר. עבודות אחרות המתבצעות ע"י KPMG עבור הבנק אינן מעלות ספקות באשר לאובייקטיביות שלי. לא קיימת תלות ביני ובין הבנק ועבודתי לא לוותה בהגבלות או בהתניות כלשהן אשר היו עשויות להשפיע על עבודתי.

השכלה

- תואר ראשון בכלכלה (התמחות באקטואריה Macquarie University, Sydney)
- חבר מלא באגודת האקטוארים באוסטרליה (Institute of Actuaries of Australia) FIAA
- חבר מלא באגודת האקטוארים בישראל FILAA

ניסיון

הצטרפתי ל-KPMG בשנת 2015 ומונתי למנהל ביקורת אקטואריה במחלקת ניהול סיכונים פיננסיים. אני מומחה באקטואריה ביטוח חיים ובריאות עם ניסיון של מעל 21 שנים. במסגרת תפקידי הייתי אחראי על ביקורת אקטואריה בחברות ביטוח, בנקים וחברות אחרות. אני בעל ניסיון מקצועי רב בתחום אקטואריה ביטוח חיים ובריאות הכולל תמחור מוצרים, ניתוחי רווחיות, חישובי ערך הגלום וסולבנסי, מודלים אקטואריים ותוכניות עבודה.

היקף חוות הדעת האקטוארית

לצורך חישוב ההתחייבויות בגין הטבות העובדים, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי בנק יהב. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ביחס לשנים קודמות, אך האחריות לגבי שלמותם ואמינותם הינה של הבנק בלבד. ההנחות האקטואריות בגין תכנית פרישה, גובה שי לחג, גובה מענקי הסתגלות, שיעורי העזיבה רגילים, גידול השכר וגיל פרישה התקבלו מהבנק.

יתר ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת התחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.

חוות הדעת

הערכתי את ההתחייבויות נעשתה על פי כללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור של מפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.

ההתחייבויות המפורטות בדין וחשבון האקטוארי, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבויות הולמות לכיסוי התחייבויות הבנק כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה, הטבות אחרות וכן את התחייבותו בגין עתודה לתכנית פרישה.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מדוחות כספיים של הבנק ל-30 בספטמבר 2018.

בכבוד רב,

דוד הרס FILAA

מנהל מחלקת אקטואריה, KPMG

הערכה אקטוארית להתחייבויות בגין זכויות עובדים נכון לתאריך 30/09/2018

אוכלוסיית הזכאים בבנק

עובדים פעילים - קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים בבנק נכון ליום הערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת לארבע תתי קבוצות:

- חברי הנהלה
- עובדים בחוזים אישיים מיוחדים
- עובדים על פי הסכם קיבוצי:
- עובדים קבועים
- עובדים בחוזה
- עובדים שעתיים

גמלאים - עובדים שסיימו את עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה.
שארים - בני/ות זוג של גמלאי/ות הבנק

הטבות הקיימות בבנק נכון לתאריך 30/09/2018

- פיצויים, לרבות פיצויים מוגדלים במסגרת תוכנית פרישה
- מענק יובל 25 שנה
- מענק הסתגלות
- פדיון ימי מחלה
- שי לחג ורווחה

תיאור הטבות

1. פיצויים

עובדים שהתפטרו זכאים לשחרור כספי החיסכון בקופה אישית בעוד שעובדים מפוטרם זכאים לפיצויים מלאים על פי חוק. עובדים אשר חתומים על סעיף 14 מלא זכאים לכל כספי הפיצויים המופקדים על שמם, ללא קשר לסיבת העזיבה. חברי הנהלה- הנחת העבודה היא שעבור עובדים אלה מדיניות הפיצויים הינה מעבר למחויבות החוזית, תוך התבססות על ניסיון עבר.

2. תכנית פרישה

תכנית הפרישה מאפשרת לקבוצה מסוימת של עובדים לפרוש לפני גיל פרישה בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית, ובמסגרתה יהיו זכאים העובדים לפיצויים מוגדלים ומענקי פרישה נוספים. שיעורי היציאה לתוכנית הפרישה התקבלו על ידי הבנק, כאשר החל משנת 2020 תכנית הפרישה עוברת למתכונת מצומצמת ומספר הפורשים במסגרת התכנית קטן באופן משמעותי.

3. מענק הסתגלות

חברי הנהלה זכאים למענק הסתגלות בכל מקרה של סיום עבודה.

4. שי לחג

הטבה זו מוענקת עבור פעילות פנאי, חוגים ושי לחג לקבוצת העובדים הפעילים, פנסיונרים ושאיירהם. עובדים צוברים זכאות מלאה להטבה בגיל 55 עם מינימום 15 שנות וותק.

5. מענק יובל

עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי בגובה משכורת חודשית אחת עם השלמת 25 שנות עבודה.

6. פדיון ימי מחלה

עובדים צוברים זכאות מלאה להטבה זו בגיל 55 עם מינימום של 10 שנות וותק. הפיצוי יינתן רק במקרה שהעובד ניצל לא יותר מ-65% מסך כל ימי המחלה המגיעים לו, וזאת לפי אחוזי הניצול להלן בגין כל 30 ימי מחלה צבורים:

אחוז ניצול	ימי פדיון
מעל 65%	0
36%-65%	6
מתחת 36%	8

שיטת החישוב

ההתחייבויות האקטואריות המוצגות ל-30/09/2018 מבוססות על גלגול תוצאות המפורטות בדו"ח האקטואר המלא מ-31/12/2017. ליתרות הפתיחה התווספו סעיפי עלות ריבית ועלות שירות שוטף אשר חושבו על ידנו; וכן תשלומים והפקדות שבוצעו במהלך שלושת הרבעונים הראשונים של 2018 והתקבלו כנתונים מהבנק.

הנחות החישוב

- שיעור ההיוון

שיעור ההיוון נקבע לפי שיעורי התשואה לפדיון של אגרות חוב ממשלתיות בישראל, בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח (להלן: "המרווח הבינלאומי"). המרווח הבינלאומי מחושב לפי ההפרש הממוצע בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בארה"ב לעומת שיעורי התשואה לפדיון של אגרות חוב של ממשלת ארה"ב במועד הדיווח.

- הנחת עליה בשכר

1.75% ריאלי לשנה, עבור עובדים פעילים.

- הנחת שיעורי עזיבה

שיעורי העזיבה הצפויים הרגילים נקבעו בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות בוותק העובד וגילו:

וּוּתָק מֵעַל 3 שָׁנִים		וּוּתָק עַד 3 שָׁנִים		גִּיל הָעוֹבֵד
עזיבה עם השלמת פיצויים	עזיבה עם השלמת פיצויים	עזיבה ללא השלמת פיצויים	עזיבה עם השלמת פיצויים	
2/3 * 3.39%	1/3 * 3.39%	2/3 * 16.25%	1/3 * 16.25%	עד 55
1/15 * 8.28%	14/15 * 8.28%	0%	0%	מעל 56

שיעורי עזיבה מוקדמת בהתאם לתוכנית פרישה שנקבעו על ידי הבנק:

שנה / טווח גילאים	55-60	60-67
2018	19.9%	39.8%
2019	9.5%	19.0%
2020 ואילך	1.3%	2.7%

- **שיעור תמורה**
נעשה שימוש בטבלאות תמורה בהתאם לפרקטיקה מקובלת בשוק .
טבלת התמורה – לוח ב' שנמצא בשימוש של חברות הביטוח בכפוף לחוזר פנסיה 1-3-2013 שפורסם ע"י אגף שוק ההון, ביטוח והחיסכון.
- **גיל פרישה**
גיל פרישה לגברים 67, גיל פרישה לנשים - מדורג 64-62 בהתאם לציפיות הבנק.
- **שיעור מס שכר**
17% כפי שהיה במועד החישוב.

תוצאות הערכה האקטוארית

בסיס הטבה מצטברת	בסיס אקטוארי	הטבה ל- 30/09/2018
166,697,197	181,119,845	פיצויים ותכנית פרישה
(119,968,437)	(119,941,547)	נכסים
22,029,174	25,739,319	פדיון מחלה
17,095,549	17,095,549	שי לחג ורווחה פעילים
3,027,767	3,424,259	מענק וותק
4,975,105	5,514,718	מענק הסתגלות
93,856,356	112,952,142	מחויבות בגין תכניות הטבה מוגדרות ליום 30/09/2018

בכבוד רב,

דוד הרס FILAA

מנהל מחלקת אקטואריה, KPMG